

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petitsor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1884.

42. szám.

Október 16.

Hattyu-dalok.

III.

Ölelve tartom lábadat
Kereszten függő Jézusom!
E köny legyen az áldozat
Véres kereszt-oltárodon,
Ki tudja, mely percz hozza meg
Ama titkos üzenetet,
Mely egyre szól mindenkinek...
Kezembe hát üdvészület!

A nép se fél már töletek
Isten boszuló jelei!
Ki mondja? hogy megszüntetek
Egy jobb jövőt remélni!?
Kérgesek a zöld lombok is?
A száraz ágból vajh! mi lesz?
Ha mindent kárhozatra visz
Szív nélkül az emberi ész!

Leborulok szent köveden
Oltárom imazsámolya,
Engedd oh én jó Istenem!
Hogy az égi epistola,
Mely itt nyilván olvastatik,
Olyan szivreható legyen.
Mint ami Tőled származik
Édes egyetlen Istenem!

Sántha Mihály.

Egy színházi zártszék.

— Elbeszélés. —

(Vege)

Egy este, amint a színházból kiment, a Rivoli-
utca járdáján elsiklott és végig terült a kövezeten.
Midőn lakására érkezett, fájdalommal vette észre, hogy
ez az ügyetlen esés halálos sebet ejtett fekete kabátján
és egyetlen nadrágján, melyről levelében említés volt
téve. Ennek irtózatos éjszakának kellett lenni, és semmi

kétség benne, hogy szerencsétlensége, tönkrejutása mel-
lett ne engedte legyen át magát kínos elmélkedéseknek,
melyeken azon tragikus és komor szín vonult végig,
mint Victor Hugo V. Károlyának híres monológján.

Másnap korán reggel heves csengetyűhang ébresz-
tette föl Arnoldot padlásszobájában. Kinyitotta az ajtót
s ijedtében majdnem kővé vált, midőn a reggeli látó-
gatóban szerzőjére ismert fekete kabátjának s nadrág-
jának, melyeknek hullái a műterem egyik szögletén he-
verték.

Szomoruan visszasietett ágyába, hol sóhajtvá végig-
nyújtózkodott.

A szabó kalapját kezében tartva tiszteletteljesen s
nyájasan mosolygott.

— Uram, mond rövid hallgatás után, bocsásson
meg, hogy megzavartam álmát. Higyje el, hogy fölöt-
tőbb sajnálom. De az ön hibája ez is. Nem is látni önt
többé nálam! Mit vétettem, hogy ön nem dolgoztat
többé nálam s megvonja tőlem bizalmát?

Arnold nem értette őt.

A szabó, fokozott nyájasággal, folytatá:

— Tegnap este láttam önt az operában s megle-
pett, hogy mily kevés gondot fordít ön öltözetére. A
manóba! Hát nincs önnek bizalma hozzám? Ime, itt
vannak a szövetminták, melyeket magammal hoztam;
azt akarom, hogy egy hét előtt ön egyike legyen a di-
vatkirályoknak.

Arnold álomnak tartotta az egész dolgot, s meg-
rendelt hat nadrágot, három felsőkabátot, két kabátot,
néhány köpenyt és egy rakás mellényt.

A szabó, midőn távozni akart, kérdé tőle:

— Ön hü látogatója az operának, nemde Ar-
nold ur?

— Nem hagyok el soha egy előadást sem.

— S gyakran ül ön azon zártszékben, hol tegnap
láttam?

— Soha másutt nem ülök.

A szabó nem kérdezett többet. Nyolcz nap mulva
a mi művésznök oly öltözetben jelent meg az operában,
mely becsületére vált volna az első gavallérnak.

A következő pénteken házi ura találkozási vele az opera folyosóján, barátságosan karon fogta s körül-sétált vele; midőn pedig Raymond, mint házának lakója, mentegetőzni kezdett a házbér fizetésében való késedelmezéséért, a háziur így szólt:

— Egy szót se tegyen erről, különben megharagszom önre. Házam nyitva van önnek, szintugy szívem is. Ha netalán pillanatnyi pénzzavarban lenne, sohase ezeremóniázzon... erszényem rendelkezésére áll. Hisz majd megfizeti nekem mind egyszerre. Ha egy embernek olyan szép összeköttetései vannak, mint önnek, akkor a hitelezőknek nincs okuk csak pillanatnyilag is nyugtalanzkodni pénzők miatt.

Emlékezik az olvasó arra a szegény bagdádi ördögre, akit erős altatószerekkel elaltatnak? Elviszik a szultán palotájába; felöltöztetik drága brokát ruhába, gyémántokkal s gyöngyökkel kihimezve; selyem és bársony ágyra fektetik; midőn a szegény ember föl-ébred, dörzsöli szemeit, kérdőre vonja emlékezetét s a legbádatöbb föltevésnek labirinthjában, a legesztelenebb conjecturák utvesztőjében vész el.

Arnold az Ezeregy éjszaka ezen emberéhez hasonló helyzetben találta magát. Minden, ami vele egy idő óta történt, oly hihetlen volt, hogy kedve jött olykor saját józan eszébe kétkedni. Egy váratlan dolog föltette a meglepetések koronáját. A Julcsa atyja egy napon azt írta neki, hogy leánya mesterének soha eléggé nem sajnálható távozása óta semmi előmenetelt nem tesz. Ennél-fogva kérte Arnoldot, hogy sziveskednék újra megkezdeni a tanítást, s bocsásson meg neki kissé kiméltlen szavaiért, melyeket egy sajnálatos izgatottság pillanatában intézett hozzá.

III.

Néhány hét múlva Arnold a következő levelet intézte gazda barátjához, Fülöpöz:

»A levelek követik egymást, de nem hasonlítanak egymáshoz, kedves Fülöpöm. Még csak nemrég szívem a kétségbeesés prédája volt; ma az öröm árában uszik. Nem akarok hosszú bevezetést csinálni, röviden, minden körülírás nélkül írom tehát: »Fülöp, megnősültem; nőül vettem Joubert Julcsa kisasszonyt.«

»Elmondtam volt neked levelemben, mily durva módon adta ki utamat Julcsa atyja. Hál' Istennek, kegyvesztettségem nem tartott sokáig. Nemsokára azután minden tisztelettel visszahelyeztettem állásomba.

»Egy napon, amint a leczkének vége volt, Joubert ur karon fogott s félre hítt:

— Ne tettesse magát velem szemben, mondá mosolyogva: ön még mindig arról álmodozik, hogy vőmmé legyen.

— Uram... hebegém elpirulva.

— Kérdősködtem ön felől. Ah! hiszen ön igen derék fiatal ember, jó állása van; szép összeköttetésekkel bir a Laffitte-utczában... Nem beszéllek csupán a képkereskedőkről. Ön sokra fogja vinni... Itt a kezem! Egy hó nem telik bele s ön családom tagja lesz.

»Azon nap, melyen a házassági szerződést aláírtuk, Joubert ur elfojtott keserűséggel így szólt hozzám:

— Az nem szép, nem, az valóban nem szép az ő részéről... Azt hittem, hogy Rothschild báró úr meg fog

tisztelni bennünket s eljö... Talán nagyon el van foglalva! No, de remélem, hogy az esküvőn lesz szerencsénk hozzá.

»Ezután, egy kis szünet múlva, megfogta a kezemet s melegen megszorította, fölkiáltott:

— Mily szép ismeretségünk van, kedves vőm uram!

»És én naivul feleltem:

— Tény, hogy szép ismeretségnek ez csakugyan szép ismeretség.

»Másnap ezen fényes győzelem után, háziuram, kinek már több házbérrészlettel tartozom, eljött meglátogatni műtermemben.

— Nos, kedves Raphaelém, mondá hízogó hangon, ön tehát házasodik? Kit vesz ön nőül?... Kétségkívül Rothschildéknak valami rokonát?

»Én nevetve felelém:

— Nem biz' én; az én jegyesem egy fiatal és csinos kis polgárleány.

— S hogyan van az, hogy báró Rothschild nem avatkozott ily fontos ügybe, mely annyira érdekli az ön jövőjét?

— Ugyan! kiálték föl meglepetve: mit törődik a pénzfejedelem az ön házasságommal? Mi köze van neki hozzá?

— Hogyan! Hát azon viszonynál fogva, mely önt hozzá fűzi!

— Mi nem állunk egymáshoz semmi viszonyban, s neki nincs semmi oka érdeklődni ügyeim iránt.

Amint ezt hallá háziuram, fölállott; hirtelen félbeszakította a beszélgetést s köszöntés nélkül távozott. Négy óra múlva ügyvédje már felszólított, hogy a hátralékos házbérrészt haladéknél fizessen meg, harmadnapon butoraim le voltak foglalva s a kapus nem akarta ide adni lakásom kulcsát. Nőtlenységem utolsó éjeit egy barátom vendégszerető, de kegyetlenül rossz pamlagján töltöttem.

Tegnapelőtt szabómhoz mentem fölpróbálni vőlegényi öltözetemet. Szabóm, ruhámat nézegetve, fölkiáltott:

— Nos, kedves Raymond ur, nagyon örülök az ön szerencséjének.

— Ön nagyon jó.

— Ön derék és érdemes fiatal ember, valóban Rothschild ur jobbat nem részesíthetett volna pártfogásában.

Türelmemet vesztve, végre dühbe jöttem, hogy mindenki folytonosan Rothschildot vágja fejemhez.

— Micsoda jótéteményekről beszél ön? kérdém tőle izgatott hangon.

— Miért tagadja, ami többé nem titok a világ előtt? Rothschild báró önnek jóakarója, nagy jóakarója, s az egész világ tudja, hogy ki fogja fizetni az ön adósságait...

— Menjen a pokolba!... Ha ön arra számít, akkor az ön pénze elveszett.

Hidegen váltunk el. Szabóm nem küldte el ruháimat, s minthogy nőtlenységem ezen utolsó napjaiban is még élnem kellett, gyakran fordultam a zálogházhoz s kénytelen voltam azon ócska fekete ruhában megjelenni, melyet fényes napjaim alatt félredobtam volt.

Az esküvő megtörtént. Végre sorsom Julesával örökre egybe van fűzve. Mig a rokonok s barátok a sekrestyében szerencsekívánataikkal elhalmoztak mindkettőnköt, Joubert, az én kedves apósom, félrehívott.

— Kedves vőm, monda, azt még sem hittem volna, hogy ilyesmire képes legyen?!
— Kicsoda? kérdém.

— A Rothschild báró részére fentartott karosszék üresen maradt.

— Hát meghívta őt?

— Persze hogy meghívtam... Azt tudom, hogy nagyon el van foglalva; de ha már személyesen nem is jelenhetett meg, azt hiszem, hogy legalább képviseltette volna magát ez esküvön valamelyik fia vagy valamelyik unokája által.

— De hát mi a manónak hívta meg ön Rothschildot?

— Mert az ön barátja, az ön bankárja, az ön pártfogója?!

— Az én barátom!.. az én bankárom!.. az én pártfogóm!... ismétlém ámulattal... De hiszen nekem nincs is szerencsém őt ismerni. Érti ön, hogy én nem is ismerem Rothschildot?!

— Hát nem ő adta önnek az operában a zárt-székét?

— Azt sem tudtam, hogy az övé...

»Apósom dühös tekintetét vetett rám s eltaszított kezével. Mit bánom én! Nős vagyok, jól nőültem, nagyon jól nőültem.

»Még egy illúzióm van oda, az utolsó! Házasságom, melyet személyem ellenállhatlan bájainak tulajdonítottam, egy zárt-széknek a műve az operában. Oh szerencsés véletlen! Ha a zenekar jobb oldalán választottam volna ülőhelyet, ahelyett, hogy balra ültem, oly bizonyos mint kétszer kettő négy, nem házassodtam volna meg. — Kedves Fülöpöm, ne feledd el, hogy te leszel első szülöttünknek a keresztapja.«

IV.

Igy nőült meg Arnold Raymond. Az egész városban hire ment. Egy egész éven át lesték az operában, hogy ki fog megint a Rothschild zárt-székén ülni. Azonban mai napig sem hallottunk róla semmit, hogy még egy házasság jött volna ily módon létre.

(Francziából.)

F. J.

A jutalom.

(Németből.)

Harun, *) a nagy uralkodó
Sétájában egy kis kunyhó
Előtt látott egy öregot,
Amint díó-fát ültetett.
»Öreg, talán elment eszed?
Hisz' gyümölcsét soh' sem eszed!«
Mire az agg mosolyogva
Harunra néz, imígy szólva:
»Évek óta eszem én már
E fák gyümölcseit, ámbár
Kik ültették, rég pihennek
Ölében a csendes földnek.

*) Harun al Rasid, cordovai kalifa.

Unokám tán elfeledjem?

Hisz vétkezném ősem ellen?

Majd ők szedik, én ültetem!«

Nem nevet már a fej'delem;

»Itt e tárcza pénzzel teli

— Neki nyujtva ezt feleli —

Fogadd, ime Harun áll itt,

El ne feledd unokáid!«

Köszönve az öreg így szól:

»Uram nézzed, hiszen még jól

El sincs e fa földdel földve

S már is milyen gyümölcsöt hoz!

Mert hisz a jó akarathoz

Jutalom van mindig kötve!«

Jolánthi Gy. Berő.

A fénykép.

Az életből.

Az embernek sok kellemetlensége van az életben. Ez el nem tagadható igazság. Azt nem tudom, hogy másutt hogyan lehet; de hogy Budapesten sok mindenféle megkeseríti az életet, az bizonyos. Nem a bérkocsisok gorombaságát vagy az omnibuszok rondaságát értem ez alatt; de még a lakások határtalan módon emelkedő drágasága sem az, mi ezen panaszra készit, hanem valami sokkal kellemetlenebb, tudniillik a fényképláz. Mióta divattá lett az egyszerű, becsületes látogatójegyek helyett kancsal, kisérteties fényképeket használni s ezeket a fényképeket gyűjteni, különösen pedig az albumok végzetes feltalálása óta, vége van az ember nyugalmanak. Akárhová forduljon az ember, — mindenütt kéri a photographiáját. A falánk szörny, az album elnyel mindent; minden zsákmány jó neki: közömbös vonások, tiszteletre méltó kor, alárendelt állás; egyre megy mind, nem tesz köztük különbséget. Saját tapasztalatom szolgáljon erre bizonyítékkal.

Szegény fejemnek, ki a társadalomban egyik legjelentéktelenebb lény helyét töltöm be, az utolsó időben igen sok támadást kellett kiállanom, míg végre kiütöttek a nyeregből. Egy fiatal, művelt szőke hölgy tette meg velem ezt a tréfát. A szőkéktől nagyon jó óvakodni. Megtisztelt fénykép-albumának feltárásával s én készültem a védekezésre. Midőn egy üres helyhez jutottunk, vidáman, nyugodtan s határozottan monda: »Ez a hely az ön számára van fentartva!« Megtettem mindent, mit egy férfi tehet — megengedem, hogy az nagyon kevés, ha az ellenfél hasonló az én szeliden határozott, nyugodtan mosolygó ellenfelemhez — nevettem s a tréfát remeknek találtam; azután komolylyá lettem és monda, hogy ismeri szokásaimat, nem tetszésemet mindazzal, mi a férfit játékszerré teszi stb., komolyan vagy tréfálva nem tudtam semmire menni; a szépnem tudja, hogyan kell czélhoz törni.

— Ha ez az üres hely ujév napjáig az ön fényképével be nem lesz töltve, monda a szőke hölgy, akkor be fogom látni, hogy tévedtem az ön udvariasságában.

Én védelmére keltem udvariasságomnak s hosszabb határidőt kértem, mert nagyon elfoglalva s munkával valóban tulhalmozva voltam...

— Ah! ne beszéljen kérem, szakítsa gyorsan félbe a hölgy, ha egy miniature-arczképet, vagy ha csak egy

krétarajzot is kérnék öntől, az más lenne; de mindössze is csak egy photographia az egész, öt percnyi idő áldozata...

Az öt perc ugyan némi kételyt keltett bennem; de mint mindenki tudja, lovagias korban élünk s hogy egy nagy ember szavaival éljek: »én a kor színvonalán állok.« Meghajtottam fejem, kijelenttem, hogy ohajtását parancsnak tekintem s haza mentem.

Utolsó gondolatom este a lefekvésnél s első gondolatom másnap reggel a felkelésnél az volt, hogy le kell fényképeztetnem magamat. — Ha az embernek fogat kell huzatnia, úgy legjobb minél előbb túlesni rajta; ezen böles elvnek megfelelőleg, siettem hazulról, hogy fogorvost, akarám mondani, hogy egy fényképészt keressék. Nem kellett messze mennem, mert alig értem az utcára, ott diszlett a falon nem messze egymástól három fényképész czégtáblája is. Ugy látszik, hogy az újságíráson és irodalmon kívül a photographia a kedvencz foglalkozása mindazoknak, kiknek más hivatásuk nincsen. Lássuk tehát! »Ibolyafi, a marokkói szultán udvari fényképésze.« Ez sok; a marokkói szultánért külön kellene fizetnem; azután meg télen az ibolya is drága. Ibolyafi urnak a műterme nem fog engem látni. — »Szepessi fényképész.« Első rangu műterem, legalább a külső után ítélve. A lépeső szép szönyeggel volt bevonva, a korlát piros bársonnyal, arannyal díszítve és színes lámpákkal ellátva; piros bársony függöny takarta el az ajtót, mely a műterembe vezetett. Ki fizeti meg ezt a fényt? Nem tesz semmit, a szöke hölgynek parancsát teljesíteni fogom. A piros függönyön át egy előszobába léptem, hol egy elegánsul öltözött uri ember fogadott s kérdezte tőlem, hogy vajjon fényképeket akarok-e megrendelni, mire azt feleltem, hogy igen is fényképeket.

— Méltóztassék, kérem, helyet foglalni.

Az elegánsul öltözött ur egy álló íróasztalhoz ment, én pedig vele szemben leültem. Az íróasztalon egy terjedelmes üzleti könyv feküdt.

— Szabad kérnem becses nevét?

Mintán én csak lefényképeztetésemért, s nem utlevélért jöttem, furesának találtam kérdését, mindazáltal teljesítettem kívánságát. Habár arczképemet nem szívesen adom, még sem vonakodtam nevemet megmondani.

— Hol méltóztatik lakni?

Megmondtam lakásomat s czimemet ekként kiegészítettem.

— Urságodnak 357. száma van, mondá az elegánsul öltözött ur, s levélben fogjuk értesíteni, midőn a sor reá kerül.

— S mikor fog az körülbelül történni?

— Lehetlen a napot határozottan megmondanom; sok függ az időtől s egyéb körülményektől, melyeknek urai nem vagyunk; talán egy hónap múlva vagy talán már három hétre.

— Ezen esetben legyen szíves nevemet újra kitörölni, mondám, nekem legkésőbbben ehó végén okvetlenül szükségem van arczképemre.

Az elegánsul öltözött ur sajnálta; de ezen évszokban — s a beszélőnek egész személye, szemei, szempillái, vállai, kezei, ékesszóló ellenmondásban voltak az

én hasztalan kívánsággal. Én ellenben minden szó nélkül meghajtottam magamat s távoztam.

Egész órát vesztettem el további kérdezősködésekkel, s akár hiszik, akár nem, kedves olvasóim, csak igazat szólok, midőn azt mondom, hogy pénzért és jó szóért sehol sem tudtam ígéretet nyerni, hogy fényképet legalább két hét alatt megkapom. Már december 18-ika volt s a szöke hölgynek megígért fényképem ujév napjára esedékes lett; két heti halasztás tehát lehetlenné tette volna rám nézve, hogy szavamat beváltsam. Ugy látszott, hogy legjobb lesz arisztokratikus sétáimmal föltagyni, s oly városrészben keresni fényképészt, melyben a modern ragályos betegség még nincs annyira elterjedve. Ebben a reményben a külvárosok felé vettem utamat, s a Terézvárosnak tartottam. Itt azután ismét volt miben válogatnom. Egész sorát találtam fényképészeknek, minden utcaszögleten függött egy fényképész-czég. A czégtáblák után vizsgálgattam, hogy melyikhez fordulhatnék. Végre egy táblára bukkan- tam, melyen a fényképész neve alatt ez állott: »a IV. udvarban a harmadik emeleten.« — No, kiálték föl, itt nem vagy annak a veszélynek kitéve, hogy a bénák és mellbetegek versenyétől kelljen félned!« s a piszkos udvarokon át fölmentem a harmadik emeletre.

Egy hölgy fogadott; ezt jó jelnek vettem; nőkkal könnyebben és kellemesebben lehet alkudozni, mint férfiakkal.

— Asszonyom, mondám, mihelyt lélekzethez jutottam, szeretném magamat lefényképeztetni.

— Hány példányban méltóztatik kívánni? kérde a hölgy.

— Bocsánatot kérek, hogy félbeszakítom, mondám bátortalan hangon, de szeretném tudni, hogy mikor ülhetek?

— Azonnal, ha tetszik, — szerettem volna a beszélőt rögtön keblemre szorítani — és ha a világosság még megengedi, folytatá; de csaknem kételkedni merek, mert igen komor az idő; azonban meg akarom kérdezni férjemet.

Oh! kétségbe kell esnem! — A borus decemberi napfény lehetlenné teszi a fényképezést. Így hangzott az ítélet, melylyel a nő a szomszéd szobából kilépett, mely alkalmasint a fényképész műterme volt. Arczképemet azonban okvetlenül el fogják készíteni, ha szíves leszek holnap megint ide fáradni. Ezen válasz után távoztam. Félnégyet ütött, midőn haza értem s én fél-tizenkettőkor indultam volt körutamra! Ezen előkészületi munka négy órába került. Szerettem volna a szöke hölgyet megkérni, hogy számítsa ki, hány öt perc van négy órában.

Másnap pontosan megjelentem a fényképésznél. Fényképészem fali óráján három perc hiányzott tizenkettőre, midőn a kis városzobában helyet foglaltam. Kimondhatlan örömmel láttam, hogy kivülem csupán egy hölgy volt még jelen két gyermekkel. Ha a jelenlevő nő és két kis kiserője számára másfél órát számítok — nagylelkűen egynek-egynek fél órát szántam — úgy két órákor haza mehetek. Azonban nem számítottam azon személyre, ki a műteremben már benn volt, s tévedésemet csak akkor vettem észre, midőn a terézvárosi toronyóra egyet ütött. Szerencsétlen sorsosaim

én részvételtjes pillantásokat váltottunk s rokonszenves sohajtások röppentek el ajkainkról. Szerencsétlenségünkre időközben még a tűz is kialudt a kályhában s a várószoba hőmérséke egyre barátságosabbá lett.

— Nagyon fázom, anyácskám! kiálta föl a kis fiu.

Az anyai szeretet a nőt a csengetyűsinór heves megrántására sarkallá. Ezt az ajtókat csapkodása követte, s a fényképész, neje és a szolgáló egyszerre rohantak be a szobába.

Rövid magyarázat után a hölgyet gyermekeivel együtt a műterembe vezették s a szolgáló újra befűtött; teletömte a kályhát kőszénnel, alkalmasint azért, hogy ne kelljen megint ezért bejönnie. A kályhának igen jó huzama volt, a kőszén pár perc múlva lobogva égett, s a kis egy ablakos szoba oly forró és tikkasztó lett, hogy alig egy félóra múlva nem bántam volna, ha inkább be sem fűtenek. Szerettem volna az ablakot kinyitni; de előtte egy asztal állott, telerakva stereoskopokkal és más fényképészeti készletekkel, úgy hogy lehetetlen volt az ablakhoz férni. Légváltoztatás miatt kimentem a szobából; ott künn azonban oly hideg volt, hogy fölhevült állapotomban meghűléstől kellett tartanom, megelégedtem tehát azzal, hogy a tüzes kályhától lehetőleg távol tartottam magamat; alig tudtam várni szabadulásomat. Végre ez is megjött, miután negyvenhét percig szenvedtem ebben a földi tisztító tűzben. Az anya és a gyermekek elmentek s helyöket a műteremben én foglaltam el; boldog pillanat volt reám nézve, midőn a küszöböt átléptem.

— Nagyon rossz a világosság! mondá a fényképész üdvözlétül.

— Siessünk, hogy lehetőleg jól felhasználhassuk, felelém.

A fényképész mindenesetre osztotta az én véleményemet; néhány másodperc elég volt neki arra, hogy meghatározza állásomat az ágyyszerű csövek előtt, melyek az én tiszteletreméltó személyemet visszaadandók voltak.

— Hozzá fogunk; kérem, tessék mozdulatlanul maradni! nézzen mereven erre az ajtókilincse!

(Vége következik.)

TÁRCSA.

Kempis Tamás és Goethe szelleme.

(Vége.)

— »Mindenben élvezni, csak élvezni;« — ezt mondja Goethe és indul e jelszóra követőinek serege.

És Kempis Tamás mit szól?

Ő is kitűzi a zászlót. — Szent Ignác egyik gyönyörű meditációjában a szelid Jézus zöldelő virányon áll, kezében leng a zászló, kereszttel fölötte és rajta írva áll: »Ki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye keresztjét és kövessen!« —

Ez Kempis Tamás eszménye. — Az égeterő, önmegtágadó, teljes, tökéletes vallásosság.

És az egész világ, az ember minden viszonyai, szívének minden érzelmei csak e cél felé irányulnak, egészen e célnak élnek.

— Az emberi szellem törekedjék a tudomány után, de ne feledje, hogy »A legfőbbesébb tudomány és leghasznosabb leezke: önmönmagát igazán megismerni és megvetni.«

A szív pedig a földi dolgokat elhagyva, az Istenhez emelkedjék, benne és érette szeressen mindent.

És a földi gondolkodásra hajlandó, kényelem után vágyó embernek megmutatja: »A szent kereszt országutját,« mely egyedüli ut boldogsága elérésére: »A keresztben van az üdvösség, a keresztben az élet... a keresztben égi élvezet, a keresztben a lélekerő... a keresztben az erény telje.«

A földi élvezekkel szemben az Istenre irányozza a lélek vágyait: »Te vagy minden dicsőségem és szívem egyetlen öröme. Te vagy reményem és menedékelem!«

— És e szeretetben nem ismer határt, szüntelen törekszik a vágyódó szív: »A szeretet magasra tart és alacsony fokon nem hagyja magát letartóztatni.« »Hadd zengjem a szeretet énekét, hadd kövessék a magasra Téged, szívem szerelme! merüljön el az én lellem dicséretedben, vigadozván szeretettől!«

Kempis Tamás igazi erényt követel, mely csak önmegtágadás, fáradság, szenvedés árán szerezhető meg. »Készülődjél sok baj és kellemetlenség elszenvedésére e nyomorult életben!« »Mert a mi érdemünk és előmenetelünk nem sok édességben és vigasztalásban áll, hanem nagy nehézségek és kellemetlenségek elviselésében.«

Az ő szellemében élők mindig a mennyei dolgokra néznek, mindent csak úgy becsülnek, amint az örök érdekekkel összefüggésben vannak. — A világ hiúságain fölülemelkedve, csak az örök jók után vágyakoznak és a végtelen Isten szemléletébe merülve, érzik saját csekélységüket és azért — alázatosak.

— Ha Goethe a megtestesült természetesség, materialismus, akkor Kempis Tamást a megtestesült »természetfölöttség«-nek nevezhetjük.

És úgy látjuk, hogy irányuk teljesen ellenkezik. Kempis Tamás az égre tör, Goethe a földhöz ragaszkodik.

És hová jutnak?

— Goethe, a megőszült aggastyán, minél jobban közeledett a sír felé, annál borultabb lett előtte az élet; örömei eltűntek, reményei elhullottak, sötétült előtte a világ s haldokolva, utolsó fájdalmas vágya: »Licht, mehr Licht!«

Kempis Tamásnál az élet volt komoly s a haldoklás derült.

Elfáradt testtel, de lelkesült reménnyel, örömteli lélekkel mondja: »Eljön a béke egy napra, mely tudva van az Urnál és nem lesz éjjel... hanem örök világosság, véghetetlen fényesség, rendületlen békeség és bátorságos nyugalom!«

— Aki a földet szerette, annak itt kell elenyészni és aki csak az égbe vágyódott, az oda jut.

Mindkettőjüknek számos követője van. Egyszer az egyiknek serege lesz számosabb, máskor a másiké és ekkor mondják, hogy a világ javul, vagy erkölcsileg súlyed, Kempis Tamás vagy Goethe szellemét követi.

R.

RÖVID HIREK.

* **A trónörökös pár,** Rudolf főherceg és Stefánia főhercegnő ő fenségeik, f. hó 9-ikétől 12-ikéig Nagy-Károlyban gróf Károlyi István vendégei voltak. A trónörökös ő fensége vadászaton volt a gróf birtokain. Vasárnap indultak a fővároson keresztül vissza Bécsbe.

* **Egyházi kitüntetés.** A király ő Felsége dr. Szeley Lajos győri székesegyházi kanonoknak a Bold. Szűz Máriáról nevezett biersi címz. apátságot adományozta.

* **Az országos magyar iparművészeti muzeum** számára, a régi helyiség szomszédságában, a zeneakadémia épületében új termeket rendeztek be, melyekben váltakozó kiállítások lesznek a fővárosi műipar jelesebb készítményeinek bemutatására. Az első kiállítás Trefort miniszter és nagyszámu előkelő közönség jelenlétében f. hó 12-ikén nyitott meg.

* **Az állandó országház építése** ügyében a miniszterelnök építészeti tanácsot alakított, melynek elnöke a miniszterelnök, al-elnöke gr. Tisza Lajos. Az építészeti tanácsban képviselve van az országgyűlés mindkét háza, a miniszterelnökség, a közmunkaügyi miniszterium, a közmunkák tanácsa, a főváros törvényhatósága az építész- és mérnökegyület, a miniszterelnök által meghítt néhány építész szakértő. Tagja végre a tanácsnak a művezető építész.

* **Uj titkos tanácsosok.** Gróf Gyürky Ábrahám nógrád-megyei és Kubicza Pál trencsénmegyei főispánok val. belső titkos tanácsosokká nevezettek ki.

* **A központi kath. legény-egylet** háza már majdnem teljesen felépült. Zárkővét a herceg-primás ő eminenciája személyesen óhajta letenni, mi valószínűleg e hó végén fog végbemenni.

* **Pozsonyban** jövő tavasszal kezdik meg a virágvölgyi róm. kath. templom építését, mely Hubermayer pozsonyi építész terve szerint román modorban fog épülni s 120—130,000 forintba kerül. A költségek fedezésére eddig 84,000 forint van együtt, mely összeget sok évi buzgólkodás eredményeképp Heiller püspök plébános gyűjtötte össze.

— **A zircz-csiszterci rend** személyzetének névtára az 1884—85 tanévre megjelent. A rend főpapja Supka Jeromos Antal, a Bold. Szűz Máriáról nevezett zirczi, pilisi, pástói és szentgotthárdi egyesült apátságok apátja. A rend összes személyzetének létszáma 122, és pedig: 1 apát, 82 áldozár, 14 egyszerű fogadalmat tett növendék, 15 ifjabb növendék, 10 ujoncz-növendék. Ezek közül a gimnasiális tanügy terén működik 54, lelkipásztorkodással foglalkozik 15. Képesített főgymn. tanár a régi rendszer szerint 20, az új rendszer szerint 40. A rend vezetése alatt áll egy hittudományi intézet 13 tanulóval, 4 főgymnázium 1,440 tanulóval; 20 plébánia, 78 csatolt részek, összesen 37,109 lélek számmal; a tankötelesek létszáma 5,425. Templom és kápolna van 26, a rend kegyurasága alá 15 hitközség tartozik.

* **A bécsi új egyetem-épületet,** mely a fogadalmi templom nagyevű építésének Ferstlnek terve szerint készült, s melynek keresztülvitelét nára Ferstel Miksára, s Köchlin és Niedzielski építészekre hagyta, f. hó 11-ikén avatták föl. Az ünnepélyen ő Felsője a király, több főherceg, a miniszterek, Ganglbauer herceg-érsek, valamennyi hatóság képviselői s nagyszámu közönség volt jelen. Az új egyetem-épület méltán sorakozik Bécs többi építészeti remekműveihez. * **A bécsi szent István-templom** új nagy harangja, mely Hilzer Péter bécsujhelyi harangöntő műhelyében készült, honnan már eddig 3941 harang került ki, 95 mását nyom.

* **XIII. Leó pápa ő szentsége** a történelmi tanulmányok bizottságának tagjává Pecci József bíbornokot s ugyanazon bizottság titkárává Triepel praelatust nevezte ki. Hergenrother bíbornok, ki szintén tagja ezen bizottságnak, közelébb visszatér Rómába. A bizottság, mely Lucca bíbornok halála miatt tevékenységében szünetelni volt kénytelen, most ki van egészítve. * **Cataniában** a múlt héten borzasztó vihar dühöngött, mely egész falvakat elsepert s az olajfákat, szőlőket és földeket teljesen elpusztította. Számos emberélet esett áldozatul, a sebesültek száma 500. — **Buenos-Ayresban** nagy árvíz pusztított; számos ember veszté életét.

IRODALOM.

— Az »**Uj magyar Sion**« egyházi irodalmi folyóirat szeptemberi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Liguori sz. Alfonz. Várnaitól. — Horror causae finalis, dr. Petheótól. — Magyar egyházi írók csarnoka, Venczell Károlytól. — A magyarországi r. kath. templomok és kápolnák statisztikája, Szöllösi Károlytól. — Uti emlékek Olaszországból, Gr.-tól. — Irodalom s művészet. — Vegyesek.

— A »**Keresztény katolikus egyházi énekeskönyv**« című műből, mely orgonarész és szövegrészre oszlik, most jelent meg a diszes kiállítású »**Orgonakönyv**« 1-ső füzeté, a következő tartalommal: I. Szenteltvízhintéskor: »Asperges me« és »Vidi aquam.« II. Prédikáció előtti és utáni énekek: »Jőjj el Szentlélek Ur Isten.« »Áldj meg minket Jézus, »Áldj meg minket Atya Isten.« III. Mise-énekek. Ünnepnapokra: »Im a porba leborulva.« — Az orgonakönyv 10, havonkénti füzetben jelenik meg, mintegy 140 egyházi ének dallamával és orgonakiséretével, köz- és utójátékokkal ellátva. Előfizetési ár mind a 10 füzetre 2 frt. A szövegek könyv e hó vége felé egy teljes kötetben jelenik meg, melynek előfizetési ára 50 kr. Mindkét mű együttesen 2 frt 50 kr. Minden füzet bérmentve küldetik szét. Előfizetések legcélszerűbben postautalványon Nemesovits Antal zenetanárhoz Győrbe intézendők.

MINDENFÉLE.

Egy előkelő hölgy tanácsot kért X. bíres orvostól egy új divatos gyógyszerrel s kérdezte, hogy használhatná-e ő is?

— Asszonyom, felele X., csak siessen vele addig, míg az a szer gyógyszerővel bír.

A kis Pistike sétál atyjával az apró-jószágának való udvarban. Egy nagy pulyka üldözőbe veszi Pistikét, ki atyja lábaihoz menekül.

— Mit félsz, kis bohó? Hiszen nem rossz állat a pulyka. Tegnap is ettél pulykapecsenyét.

— Igen, de ez nincs még jól megsülve.

Öszinte fájdalom.

— Asszonyom, mely részvéttel osztozom fájdalmában... Oly férj halála mint az öné...

— Oh! igen, igen! Ó jó volt és kitűnő! Azután, lássa ön, ily veszteség mindig nagy, mert az ember tudja, hogy kit veszít el, de nem tudja, hogy kit kap újra.

Két obsitos a falu kocsnájában beszél az ámuló közönségnek az általuk látott dolgokról.

— Mikor regimentemmel Olaszországban voltam, beszélt az egyik, egy masinát láttam, melynek egyik végén behajtották az eleven ökröt s egy óra mulva a másik végén mint pompás leves, puhára főtt marhabús mártással és tarhonyával körülrakva s hozzá még jó sült vesepecsenye jött ki fojtott vöröskáposztával.

— Épen ilyet láttam én is Bécsben, csak hogy ez a gép tökéletesebb volt, mert mikor a kész leves, hus és sült a gép végén kijött, előbb megkóstolták s ha nem találták elég jónak, egy csavart megnyomták a gépen, mely visszafelé kezdett működni s a másik felén az ökrök újra oly elevenen s frissen jött ki, mint ahogyan behajtották volt.

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

1884. október 9. tartott vál. ülése.

Elnökölt: Gróf Apponyi Albert és dr. Tárkányi Béla apátkanonok, társ. alelnök.

Gróf-elnök mindenelőtt jelenté, hogy elnöktársa: gróf Károlyi Sándor akadályozva van a megjelenésben.

Annak tudomásul vétele után, hogy a múlt vál. gyűlés jegyzőkönyve hitelesített, társ. igazgató bemutatta az 1884-ki tagilletményeket, u. m. Tanulmányok aquinói sz. Tamás bölcsészetről, II. kötet, — Magyarország a mohácsi vész előtt, Fraknói Vilmostól. — Naptár 1885-re a nép számára, és a társulati Évkönyv 1884-re.

Társ. igazgató továbbá jelentette, hogy 1885-re tagilletményül meg fognak jelenni: Tanulmányok aq. sz. Tamás bölcsészetről III. (befejező) kötet; Hoványi: Újabb levelek a felsőbb katolicizmusról, II. (befejező) kötet; dr. Balics Lajos: Magyar Egyháztörténelme, mely a dr. Tárkányi Béla apátkanonok által kitűzött 100 arany pályadíjat nyerte; végre Naptár 1886-ra és Évkönyv.

Az igazgató jelentése szerint, dr. Tárkányi Béla 25 db arany jutalmat tüzvé ki azon egyháztörténeti pályaműre, mely dr. Balics pályanyertes munkája után legjobb, az illető szerző beleegyezésével a jelíges levél fölbontatván, kitűnt, hogy a második pályanyertes mű szerzője Kovács Ignác peresznyei plébános a győri egyházmegyében, kinek a 25 darab arany elküldetett.

Ugyancsak a társ. igazgató előterjesztésére boldogult Bárány Ignác örökösének a társulat kiadásában megjelent V. — VI. olvasókönyvekért végkielégítésül 600 forint szavaztatott meg.

A népiskolai olvasókönyveknek tervbe vett átdolgozására nézve társ. igazgató jelentette, hogy a kalocsai szakférfiak által beküldött részletes tervrajz megbirálás végett az esztergomi és egri főegyházmegyei főtanfelügyelőknek küldött meg. A tervrajz egészben jóváhagyatván, Pólyi Arnold püspök ő exja, mint a népiskolai bizottság elnökének meghagyása folytán a Szent-István-Társulat kiadásában megjelenő népiskolai olvasókönyvek átdolgozásával Petrovác József, Mócsy Antal és Schullcz Imre képezdei tanárok, illetve igazgatók bizattak meg, kik megígérték, hogy az olvasókönyvek egy részét a jelen isk. év első felében be fogják küldeni.

A társulat által kiadandó munkákra nézve, hosszabb eszmecsere után, határozatba ment, hogy a létező különféle bizottságok hatásköre mereven meg nem szabathatván, maradjon meg az eddigi szokás, hogy t. i. a társ. igazgató a kiadásra beküldött munkákat kéziratban bemutatja a választmánynak, mely az igazgatóság véleményadása után dönteni fog a fölött, hogy azok a bizottságoknak kiadassanak-e vagy egyszerűen visszaküldessenek.

A társulati igazgató kéziratban bemutatta a következő munkákat: Temetési rendtartás, összeállította Papp László, kántortanító, — Gyászhangok, szerkeszté Vátzy János, kántortanító, — Ború költemények, írta Vátzy János. A választmány köszönettel vevén a szerző uraknak szíves bizalmát, elhatározta, hogy mivel a beadott munkákhoz hasonlóak már közkézben forognak, másrészt a társulat anyagi ereje az új elemi iskolakönyvek kiadása által nagyobb mérvben igénybe fog vétetni, — az illető szerzőknek a kéziratok köszönettel visszaküldessenek.

A titkár jelentette, miszerint az utolsó választmányi gyűlés óta 2 alapító és 32 rendes tag lépett a társulatba, névszerint: alapító tagok: Peanich József titeli r. kath. lelkész; dr. Velics Antal budapesti orvos. — Rendes tagok: Lichvártsik Mihály ungvári r. kath. tanítóképezdei igazgató, Bernáth Ágoston magántanító, állami tisztviselő; Turner Ferencz csormai vasuti pénztárnok; dr. Berger Ignác szentgyörgyvölgyi pléb., orsz. képviselő; Kuczka János szarvasi ügyvéd; — Farkas Zsigmond, Andor Károly, Boros István, Meszkó Balázs, Pathy János, Szabó István, Szakács Viktor, Szepessy János, Huszka Endre, Kotán János, Kovács Béla, Köller Rezső, Szakszon Béla, Szalay István, Szedlák Imre, Kintzly Béla, Koncz Lajos, Hellebronth Miklós, Engel László, Lukácsovics Bertalan, Sembery Miklós, Török Kálmán, Kovács Mihály, Beke József, Hyross Béla, Hirschner József egri főegyházmegyei növendékpapok és a sacré coeurök zárdája Budapestben.

A titkár jelentette, miszerint Gündöcs Benedek apát, orsz. képviselő ur ő nagysága »Országgyűlési beszédeknek« egy tiszteletpéldányával kedveskedett a társulatnak. A választmány a becses ajándékot köszönettel fogadta.

Nicolini Alajos kisszebeni kegyes rendi tanár a társulat céljainak előmozdítására 20 forintot adományozott. Köszönettel fogadtatott.

Néhai Holner József nyugl. plébános a társulatnak 20 forintot hagyományozott.

Megszavaztattak a következő könyvadományok: A kalocsai kath. Legényegyletnek, könyvtára számára különféle társ. kiadványok: a szinfalusi, bucsi, erdőhorváthi, kospallagi, alsósápi, budapest-svábhgyei, somogy-fajsi, pohorellai, tövisfalvi, liptóújvárosi, vámosmikolai, ládbesenyői és szendrőládi. r. kath. elemi iskolák, a budapesti Ranolder-intézet, a bunapesti első gyermek-menhely-egylet, a bukaresti r. kath. elemi iskolák szegény tanulói és növendékei, továbbá a veszprémi r. kath. főgymn. segélykönyvtár részére elemi tankönyvek.

Olvastattatott a pénztári kimutatás, mely szerint folyó évi január 1-től bezárólag október 9-ikéig a társulat bevétele 67,520 frt 48 kr; kiadása 65,949 frt 61 kr; a pénztári maradvék tesz 1570 frt 87 krt.

A vatikáni okmánytára az utolsó választmányi gyűlés óta a következő adományok folytak be: Fraknói Vilmos nagyvárad apát-kanonok küldött 500 frtot; a kalocsai főkáptalan 100 frtot; az egri főkáptalan 500 frtot; Supka Jeromos zirczi apát 150 frtot; Tárkányi Béla apát, egri kanonok 250 frtot; Bubicz Zsigmond apát-kanonok 250 frtot.

Az ügynökségben 1884. június — szeptember hónapokban eladatott 265,489 példány könyv; 3225 db szentkép; 15,417 példány egyes nyomtatványok; készpénzben bejött 24,221 frt 4 krt.

A tagilletményekre nézve fennálló bizottság újra megerősített két megüresedett hely levén betöltendő, új tagokul dr. Kerékgyártó Arpád egyetemi tanár és dr. Wolafka Nándor központi papnöveldei tanulmányi felügyelő választattak meg.

Az 1885. évi költségvetés megállapítására bizottság küldött ki, melynek tagjaivá Barta Béla kir. táblai tanácselnök, Czibulka Nándor udvari káplány, Gervay Mihály főpostaigazgató és Pászthely János kuriai bíró választattak meg. A bizottságnak tagjai a társulat tisztviselői is.

A gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Degen Titusz erzsébetvárosi plébános és Kürz Antal főgymn. tanár kérték föl.

HIRDETÉSEK.

EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK
NEIDLINGER G.

Haziszücsögletek és fehérenművarráshoz,
valamint
szabók, cipészek,
nyeregyártók, kalaposok, kárpitosok stb.
számára.

Az EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK,
minden más gyártmány előtt kiténnek
mechanismus tökéletessége, egyszerű szerkezet,
könnyű kezelés, fölülmulhatlan munkaképesség és
nagy tartósság által.

NEIDLINGER G. váci-utca 26. sz.

11-12

14 szent keresztuti állomás

olajfestményekben Führich tanár után olajnyomatban, 3 féle nagyságban vászonra húzva 14 góth aranyozott keretben (vagy tölgyfaszínűben), 14 foltéttel, számokkal és keresztetekkel teljesen kiállítva 38 firt — 53 firt — és 80 firt.

Mindenféle **Oltárképek** stíluszerű keretben. **Bőjtőképek**, **Transparens képek**, **Templomablakok**, **Testvérületi képek**, **Szentképek** mindenféle alakban s nagyságban szolidan és olcsón kiállítva.

St. Lucas-Kunstanfalt, Bécs I. Pf 54.

(2-12)

Miseruhák és egyházi szerek gyára.

Római katolikus rítusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók chinaprobába-ezüstből,

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH és GAVORA

Budapestben, váci-utca 17. szám.

Ő Eminentiája a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.

Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek. 10-52

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntöde.

Budapestben, Rottenbiller-utca 66. szám.

ajánlja a magas episcopatus, egyháziatyák és gondnokoknak rég fennálló és legújabbban a korszellem igényeinek mindenképen megfelelőleg berendezett, hazánk legnagyobb

harangöntödéjét

jó csengésű, zenészeti összhangu harang-csoportok és egyes harangok készítésére legfinomabb ércből.

Különösen figyelmet, a magas kormány által szabaddalmazott vaskoronáira, és minden dörzsöléstől ment tengelyágyaira, melyek által a harangok forgathatók, ennélfogva a megrpedéstől óva vannak, könnyen lödithatók, a haranglábat nem rázködtatják, egyszerűsége a hang teljes kiterjedését, mélységét és a porony szilárdságát lehetővé teszi.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

(11-25)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Agoston Antal**.

Budapest, 1884. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában. (Ferencz-teret Athenaeum-épület).